

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové, soudkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudce JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **F. B.**, práv. zastoupeného Mgr. Jaroslavem Pleskalem, advokátem se sídlem Mendlovo náměstí 18, 602 00, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem Tř. Tomáše Bati 21, 761 90, Zlín, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 9. 2009, č. j. 57 Ca 81/2008 - 44, ve znění opravného usnesení č. j. 57 Ca 81/2008 - 59 ze dne 20. 10. 2009,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností napadá v záhlaví označený rozsudek Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2008, č. j. KUZL-56598/2008, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Uherské Hradiště, odbor dopravy ze dne 22. 7. 2008, č. j. OD/82991/07/21129/2007/Neu, kterým byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupků podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. i) a l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „přestupkový zákon“).

V kasační stížnosti stěžovatel uvádí, že v jeho případě nebyly dodrženy základní zásady správního řízení. Stěžovateli v důsledku postupu žalovaného byla odňata v řízení jeho základní práva, a to především právo účastnit se jednání a dále právo navrhnout na tomto ústním jednání další důkazy na podporu jeho tvrzení, a to hlavně tím, že mu nebylo umožněno zúčastnit se ústního jednání; správní orgán nevyhověl žádosti jeho zmocněnce, aby bylo nařízeno nové

ústní jednání, byť nařízení nového ústního jednání nic nebránilo. Tímto došlo nejen k porušení jedné ze základních zásad správního řízení, ale i k zásahu do práva, garantovaného Listinou základních práv a svobod. V této souvislosti stěžovatel poukazuje na znění ustanovení § 74 přestupkového zákona, podle kterého v nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. Stěžovatel poukazuje na tu skutečnost, že pokud měl svého zmocněnce, musí být veškeré písemnosti doručovány prioritně tomuto zmocněnci. Je nesporné, že zmocněnec stěžovatele si z objektivních důvodů (blíže popsanych v podané žalobě) nemohl vyzvednout zásilku obsahující oznámení o konaném ústním jednání, načež došlo ke zmeškání daného úkonu - účasti na ústním jednání. Zmocněnec stěžovatele po zjištění, že došlo ke zmeškání ústního jednání, požádal správní orgán o prominutí zmeškání úkonu a o provedení nového ústního jednání. Správní orgán této žádosti nevyhověl, čímž zcela jednoznačně znemožnil stěžovateli uplatňovat a hájit jeho práva, které mu náleží z titulu jeho postavení ve správním řízení, tj. zejména navrhnout důkazy na podporu svých tvrzení a vyjadřovat se k podkladům v řízení. Žalovaný se s názorem orgánu prvního stupně ztotožnil a jeho rozhodnutí potvrdil, což považuje stěžovatel za zásadní rozpor se zákonem.

Stěžovatel dále uvádí, že soud při svém rozhodování nevezal do úvahy skutečnost, že ze strany orgánu prvního stupně, potažmo žalovaného, nebyl stěžovatel poučen o možnosti změny správního orgánu, tedy nebylo postupováno v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a v intencích ustanovení § 55 odst. 3 přestupkového zákona. Stěžovatel tak vůbec nebyl poučen o možnosti přesunout řízení do místa trvalého bydliště „přestupce“, přestože měl vážné zdravotní problémy a byl v dlouhodobé pracovní neschopnosti, o čemž orgán prvního stupně velmi dobře věděl.

S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhuje rozsudek krajského soudu v celém rozsahu zrušit a věc vrátit soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný právo podat vyjádření ke kasační stížnosti nevyužil.

Kasační stížnost je podle ustanovení § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Kasační námitky stěžovatele nesměřují do faktického skutkového stavu – samotného přestupku – dopravní nehody. Stěžovatel uvádí toliko námitky procesního charakteru. Stěžejní námitkou kasační stížnosti je tvrzení stěžovatele, že mu žalovaný neumožnil se zúčastnit ústního jednání dne 16. 6. 2008 a odňal mu tak právo navrhnout při tomto ústním jednání další důkazy na podporu svého tvrzení.

Ze spisového materiálu vyplynulo, že 22. 9. 2007 došlo k dopravní nehodě, stěžovatel téhož dne podal vysvětlení. Dne 22. 9. 2007 bylo zasláno stěžovateli oznámení o zahájení řízení o přestupku a byl předvolán k projednání přestupku na den 11. 12. 2007; toto předvolání stěžovatel převzal dne 27. 11. 2007, k jednání se bez omluvy nedostavil. Ze spisu rovněž vyplynulo, že za účelem objasnění a odborného posouzení věci byl správním orgánem ustanoven dne 31. 1. 2008 znalec z oboru dopravy. Oznámení o ustanovení znalce zmocněnec stěžovatele převzal. Dne 16. 5. 2008 správní orgán prvního stupně zaslal stěžovateli a jeho zmocněnci

předvolání k ústnímu jednání na den 16. 6. 2008, současně byli stěžovatel i jeho zmocněnec seznámeni s tím, že na jednání je předvolán svědek (řidič osobního automobilu J. T.), rovněž byl stěžovatel poučen o možnosti před vydáním rozhodnutí vyjádřit se k jeho podkladům i ke způsobu jeho zjištění, popř. navrhnout jeho doplnění. Stěžovatel osobně převzal předvolání dne 21. 5. 2008, zmocněnci bylo zasláno předvolání na adresu P. O. BOX 55, 691 41, Břeclav 4. Zmocněnec zásilku nepřevzal, na obálce je uvedeno, že ta byla uložena a připravena k vyzvednutí ode dne 20. 5. 2008 a nebyla vyzvednuta v zákonem stanovené lhůtě. Po uplynutí lhůty dne 5. 6. 2008 byla zásilka vrácena zpět. Dne 9. 7. 2008 se stěžovatel na základě předvolání dostavil k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí, v protokole uvedl, že se vyjádří ve lhůtě do 7 dnů. Zmocněnec stěžovatele zaslal vyjádření dne 15. 7. 2008, v němž uvedl, že je zbytečné reagovat na ve spise uvedené skutečnosti, neboť nemohl uplatnit zákonem svěřená práva a nemohl se účastnit zásadního úkonu – ústního jednání. Současně požádal o nové nařízení ústního jednání.

Dle ustanovení § 74 odst. 1 přestupkového zákona o přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu. Takto je stanoveno v souladu s čl. 38 odst. 2 Listiny, podle kterého má každý právo mimo jiné i na to, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.

Podle ustanovení § 34 odst. 2 správního řádu se s výjimkou případů, kdy má zastoupený něco v řízení osobně vykonat, doručují písemnosti pouze zástupci. Doručení zastoupenému nemá účinky pro běh lhůt, nestanoví-li zákon jinak.

Podle ustanovení § 59 správního řádu správní orgán předvolá osobu, jejíž osobní účast při úkonu v řízení je k provedení úkonu nutná. Předvolání musí být písemné a doručuje se do vlastních rukou s dostatečným, zpravidla nejméně pětidenním předstihem. V předvolání musí být uvedeno, kdo, kdy, kam, v jaké věci a z jakého důvodu se má dostavit a jaké jsou právní následky v případě, že se nedostaví. Předvolaný je povinen dostavit se včas na určené místo; nemůže-li tak ze závažných důvodů učinit, je povinen bezodkladně se s uvedením důvodů správnímu orgánu omluvit. Z výše uvedeného znění zákonného ustanovení vyplývá, že předvolání stěžovatele (zastoupeného) k ústnímu jednání je jedním z případů, kdy má něco v řízení osobně vykonat, je proto nutné řádně doručit nejen jeho zmocněnci, ale i jemu osobně. Jedná se klasicky o úkon, kdy konkrétní jednání nemůže učinit nikdo jiný než stěžovatel samotný, tedy jde o tzv. jednání nezastupitelné, charakteristické svým osobním prvkem, který se upíná právě a jen na osobu stěžovatele, a to tak, že jiná osoba, odlišná od konkrétního účastníka řízení, nemůže, právě proto, že je charakterizován osobou stěžovatele, takový úkon vykonat. Stěžovateli bylo předvolání k ústnímu jednání prokazatelně doručeno dne 21. 5. 2008, kdy ho osobně převzal. Zástupce stěžovatele nebyl na doručovací adrese zastižen, proto byla písemnost uložena u provozovatele poštovních služeb, jehož prostřednictvím bylo doručováno, a to ode dne 20. 5. 2008 do dne 5. 6. 2008, kdy byla písemnost po uplynutí zákonné lhůty vrácena zpět. Zástupce stěžovatele byl vyzván vložением oznámení o neúspěšném doručení písemnosti, aby si písemnost ve lhůtě vyzvedl. Zároveň s oznámením byl poučen o právních následcích, které by nevyzvednutí písemnosti vyvolalo. Jelikož si zástupce stěžovatele uloženou písemnost ve lhůtě deseti dnů dle ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu nevyzvedl, písemnost se považuje za doručenu posledním dnem této lhůty, tedy dne 30. 5. 2008.

Z uvedeného nelze dovodit jinak, než že předvolání k ústnímu jednání bylo jak stěžovateli, tak jeho zástupci řádně a postupem souladným se zákonem doručeno. Tvrzení zástupce stěžovatele, že předvolání v době doručování nemohl ode dne 20. 5. 2008 do dne

23. 5. 2008 převzít pro nemoc a ode dne 26. 5. 2008 do 6. 6. 2008 z důvodu čerpání řádné dovolené (dne 24. 5. 2008 a dne 25. 5. 2008 byla sobota a neděle), je zcela bez významu. V souladu s ustanovením § 23 správního řádu spolu s oznámením o neúspěšném doručení písemnosti byl zástupce stěžovatele poučen o právních následcích jeho případného jednání (nevyzvednutí zásilky). Toto poučení dle ustanovení § 23 odst. 5 správního řádu obsahovalo i označení správního orgánu, který písemnost odesílá, a jeho adresu. Ode dne 9. 6. 2008 po návratu z dovolené se tak mohl zástupce stěžovatele s tímto v dostatečném předstihu seznámit, jeho dočasná nepřítomnost proto nemůže být dostatečným důvodem pro nedostavení se k ústnímu jednání.

Podle ustanovení § 24 odst. 2 správního řádu prokáže-li adresát, že si pro dočasnou nepřítomnost nebo z jiného vážného důvodu nemohl bez svého zavinění uloženou písemnost ve stanovené lhůtě vyzvednout, může za splnění zákonem stanovených podmínek požádat o prominutí zmeškání úkonu. Správní řád v ustanovení § 41 stanoví lhůtu, kdy je možno požádat o prominutí zmeškání úkonu, a to do 15 dnů ode dne, kdy pominula překážka, která podateli bránila úkon učinit. Je tedy na vůli adresáta, jestli o prominutí lhůty požádá, či nikoliv; zástupce stěžovatele jakožto adresát takto ve lhůtě však neučinil.

K první námitce stran projednání přestupku v nepřítomnosti stěžovatele Nejvyšší správní soud dospěl na základě výše uvedeného ke shodnému závěru jako krajský soud; správní orgán mohl v nepřítomnosti obviněného z přestupku (stěžovatele) věc projednat, když se, ač byl řádně předvolán, nedostavil bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu k ústnímu jednání. Nadto nelze odhlédnout od skutečnosti, že správní orgán umožnil stěžovateli vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, stěžovatel měl možnost seznámit se jak se znaleckým posudkem, tak ostatními podklady pro rozhodnutí, mohl je doplnit nebo navrhnout jejich doplnění, apod. Nic z toho však neučinil a ve lhůtě, kterou si sám stanovil, pouze jeho zmocněnec konstatoval zkrácení na svých procesních právech tím, že se zmocněnec neměl možnost zúčastnit ústního jednání. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že správní orgán vedl správní řízení v souladu se zákonem, pro závěry o zjištěném skutkovém stavu existuje ve spisovém materiálu dostatečná opora. Jak již bylo uvedeno, stěžovatel byl rovněž uvědoměn o tom, že je v řízení ustanoven znalec, nic mu nebránilo se s posudkem seznámit a vyjádřit se k němu. Skutkový stav věci však stěžovatel nečiní rozporným, resp. z procesní námitky, kterou uplatňuje (neúčast na konkrétním ústním jednání) nelze dovodit, jakým způsobem tato neúčast ovlivnila skutkové posouzení věci. Stěžovatel totiž nenamítá ani nesprávné nebo nedostatečné provedení důkazů nebo jejich nesprávné hodnocení.

Samotné tvrzení zkrácení na procesních právech bez dalšího, aniž by však zde byla dána jakákoli souvislost s hodnocením skutkového stavu, z čehož by bylo lze dovodit, že rozhodnutí správního orgánu trpí takovou vadou, která může způsobit jeho nezákonnost, nelze než považovat pouze za účelové.

Rovněž tak lze usuzovat i stran námitky o přikázání věci jinému správnímu orgánu. K námitce stěžovatele, že nebyl poučen o možnosti změny správního orgánu, Nejvyšší správní soud jen krátce uvádí, že se neztotožňuje s názorem stěžovatele o tom, že je povinností správního orgánu poučit jej o možnosti změnit správní orgán, který bude přestupek projednávat.

Podle ust. § 55 přestupkového zákona k projednání přestupku je místně příslušný správní orgán, v jehož územním obvodu byl přestupek spáchán.; místně příslušný správní orgán může k usnadnění projednání přestupku nebo z jiného důležitého důvodu postoupit věc i bez souhlasu účastníků řízení jinému věcně příslušnému správnímu orgánu, v jehož územním obvodu se pachatel zdržuje nebo pracuje. Neshledal-li správní orgán v projednávané věci důvody, které by postoupení věci ospravedlnily, nelze mu vytýkat, že tak neučinil.

Stěžovatelem pojatá poučovací povinnost správního orgánu ze zákona nevyplývá. Správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejích právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné (§ 4 odst. 2 správního řádu). Poučovací povinnost správních orgánů v řízení, která vedou, je obecně zaměřena na poučení o procesních právech a povinnostech (ustanovení § 4 odst. 2 správního řádu). Toto obecné pravidlo nachází odraz v dalších ustanoveních správního řádu, která přiznávají účastníkům řízení konkrétní procesní práva. Do poučovací povinnosti však již nepatří návod, co by účastník řízení měl nebo mohl činit, aby dosáhl žádaného výsledku. Úvaha stěžovatele o rozsahu poučovací povinnosti správních orgánů je v tomto ohledu příliš extenzivní a vybočuje z rámce zákonem uložené poučovací povinnosti. Nadto, domníval-li se stěžovatel, že jsou zde dány takové skutečnosti, které by odůvodňovaly postup dle § 55 odst. 3 přestupkového zákona, nic mu nebránilo již při zahájení řízení požádat správní orgán o postoupení jinému věcně příslušnému správnímu orgánu, např. v místě bydliště. Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatel ani v souvislosti s touto námitkou neuvádí, v čem byla nebo mohla být jeho práva zkrácena.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného shledal rozsudek krajského soudu v souladu se zákonem, proto kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. října 2010

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu